

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Prop. 47 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov om regulering av eksporten
av fisk og fiskevarer
(utvidelse av lovens virkeområde)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	3.3.3	Endret tittel og virkeområde for fiskeeksportloven.....	13
2	Bakgrunnen for lovforslaget	5	3.3.4	Vilkåret om at varer faller innunder fiskeeksportlovens virkeområde dersom de opplistede artene er «eneste eller en vesentlig del av råstoffet»	13
2.1	Sjømatnæringen og Norges sjømatråd	5	3.3.5	Unntak fra registreringsplikten for makroalger	14
2.2	Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering	6	3.3.6	Departementets endringsforslag	14
2.3	Makroalger	6	4	Økonomiske og administrative konsekvenser	15
2.3.1	Høsting av tang og tare.....	6	5	Merknader til de enkelte bestemmelsene	15
2.3.2	Tare dyrking i Norge	7		Forslag til lov om endringer i lov om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer (utvidelse av lovens virkeområde)	17
2.3.3	Mattrygghetsaspekter knyttet til tang og tare.....	7			
2.4	Gjeldende rett	8			
2.5	Høringen	9			
3	Forslaget om endringer i fiskeeksportloven	9			
3.1	Forslaget i høringsnotatet	9			
3.2	Høringsinstansenes syn	10			
3.3	Departementets vurderinger	12			
3.3.1	Innledende merknader	12			
3.3.2	Makroalger til humant konsum.....	12			

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Prop. 47 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer (utvidelse av lovens virkeområde)

*Tilråding fra Nærings- og fiskeridepartementet 3. mars 2023,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår i denne proposisjonen å utvide virkeområdet i lov 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer (fiskeeksportloven) til å omfatte makroalger (tang og tare). Formålet med de foreslåtte lovendringene er å inkludere makroalger i arbeidsområdet til Norges sjømatråd AS (Sjømatrådet) og i porteføljen til Fiskeri- og havbruksnæringsens forskningsfinansiering AS (FHF).

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Sjømatnæringen og Norges sjømatråd

Sjømatnæringen er av stor betydning for Norge, og en bærekraftig videreutvikling av næringen vil bidra til næringsvirksomhet, verdiskaping og arbeidsplasser i store deler av landet. Som et ledd i dette, vil regjeringen legge til rette for mer kunnskap og mer næringsaktivitet knyttet til tang og tare som nye marine ressurser. Det er økende interesse for å utvikle den norske tang- og tare-næringen. Tang og tare anses som en ressurs med potensial blant annet som mat, og produsenter av tang og tare har i lang tid uttrykt ønske om å kunne benytte seg av Sjømatrådets og FHF's tjenester.

Sjømatrådet, tidligere Eksportutvalget for fisk (EFF), ble vedtatt opprettet av Stortinget i 1990 og er et aksjeselskap heleid av staten v/Nærings- og fiskeridepartementet. Selskapet skal øke verdiskapingen i fiskeri- og havbruksnæringen og fremme verdien av norsk sjømat gjennom felles markedsføring, arbeid med markedsinformasjon, markedsadgang, kommunikasjon og beredskap. Det skal videre søke å utvikle nye og etablerte markeder samt fremme og sikre omdømmet av norsk sjømat. Selskapet er en sentral rådgiver overfor sjømatnæringen og myndighetene i spørsmål som relaterer seg til eksport, handelshindre og markedsadgang. Sjømatrådet arbeider målrettet med å styrke samarbeidet med sjømatnæringen, og selskapets styre har hatt flere åpne møter med næringen og har jevnlig møter med lederne i markedsgruppene. Markedsgruppene består av representanter fra de ulike sektorene i sjømatnæringen og understøttes av Sjømatrådets administrasjon og fagpersoner. Sjømatrådet har sammen med sjømatnæringen tatt i bruk det globale opphavsmerket for norsk sjømat, «Seafood from Norway». Målet med konseptet er at forbrukere ute i verden skal oppfatte Norge som en leverandør av sjømat av høy kvalitet, og velge norske sjømatprodukter i konkurranse med andre tilbydere. Sjømatrådet arbeider for å øke kjennskapen til logoen og utsteder lisenser til ekspor-

tører og distributører av norsk sjømat i utlandet. Sjømatrådets markedsføring av norsk sjømat i utlandet og øvrige virksomhet finansieres gjennom en lovpålagt markedsavgift på eksportverdien av norsk sjømat og en årlig avgift til Sjømatrådet på 15 000 kroner som betales av den enkelte eksportør som er registrert.

Dersom Sjømatrådet skal gjennomføre markedsaktiviteter for tang og tare i henhold til sitt mandat, må tang og tare inkluderes i fiskeeksportlovens virkeområde, slik at eksporten ilegges markedsavgift. Avgiftsnivået vil fastsettes av departementet i forskrifts form. Departementet legger opp til at markedsavgiften for makroalger til humant konsum legges på 0,75 pst. av eksportverdien. Eksportverdien er varens verdi ved norsk grense inklusiv de kostnader som er forbundet med å transportere varen dit, også kalt fob-verdi.

Sjømatrådet hadde i 2022 en estimert inntekt på 552,5 mill. kroner fra markedsavgiften. Prognosene for innværende år tilsier at inntekten fra markedsavgiften i 2023 vil utgjøre 556,5 mill. kroner. Med utgangspunkt i eksporttallene for 2021 og 2022 av makroalger til humant konsum ville markedsavgiften generert et lite beløp på mellom 37 500 kroner og 72 000 kroner til markedsføring i regi av Sjømatrådet. Eksportpotensialet anses å være betydelig på sikt.

2.2 Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering

Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering AS (FHF) er et statlig aksjeselskap 100 prosent eid av Nærings- og fiskeridepartementet. FHF finansierer forsknings- og utviklingsoppgaver som fiskeri- og havbruksnæringen ønsker gjennomført. FHF finansieres av en avgift til forskning og utvikling (FoU-avgift) på 0,3 pst. av eksportverdien av fisk, fiskevarer og marine ressurser. Inntektene fra FoU-avgiften er estimert til 448,3 mill. kroner i 2022. Selskapet tar initiativ til og finansierer FoU-prosjekter med generell nytteverdi for marin næring, som hovedregel innen sektorer som ilegges FoU-avgift. Midlene gis som tilsagn til FoU-leverandører basert på FHF's strategier, utarbeidet i dialog med næringen.

Ved å inkludere tang og tare i fiskeeksportlovens virkeområde, vil det kunne innkreves FoU-avgift for tang og tare. Dette gjør at makroalger kan inngå i FHF's forskningsområde. Nivået på FoU-avgiften reguleres i forskrifts form. FoU-avgiften ligger fast på 0,3 pst. av eksportverdien. Næringen har i dialog med departementet fremhevet at det er et stort og sannsynligvis økende

behov for forskning innen utnyttelse og bruk av makroalger på ulike områder.

Basert på eksporttallene fra 2022 vil FoU-avgiften som genereres fra eksport av makroalger være meget begrenset i startfasen, estimert til om lag 101 000 kroner i året. Potensialet er imidlertid til stede for mer midler til finansiering av forskning rundt anvendelsen av makroalger på sikt.

2.3 Makroalger

2.3.1 Høsting av tang og tare

Makroalgeartene som høstes og utnyttes i industriell skala i Norge i dag, er stortare og grisetang, som er råstoff for produksjon av alginat og tangmel. Det høstes årlig 130 000–180 000 tonn stortare, dette er om lag ti ganger mer enn høstingen av grisetang. Det har vært høstet tare i Norge i mange tiår. På 1970-tallet ble høstingen mekanisert med blant annet innføring av taretrål. Høstingen foregår på ca. 5–15 meters dyp, hovedsakelig i den ytre skjærgården på strekningen fra Rogaland til Trøndelag. Det er ikke tillatt å høste tare dypere enn 20 meter. Høsting av tang og tare reguleres av bestemmelsene i lov om forvaltning av viltlevande marine ressurser av 6. juni 2008 nr. 37 (havressursloven), jf. lovens virkeområde § 3 første punktum «Lova gjeld all hausting og anna utnytting av viltlevande marine ressurser og tilhøyrande genetisk materiale. Viltlevande marine ressurser er fisk, sjøpattedyr med heilt eller delvis tilhald i sjøen, andre marine organismar og planter med tilhald i sjøen eller på eller under havbotten, og som ikkje er i privat eige.»

Høsting av tang og tare reguleres i tillegg gjennom en generell nasjonal forskrift og regionale høsteforskrifter hjemlet i havressursloven. Forskriftskompetansen og hovedansvaret for tareforvaltningen har Nærings- og fiskeridepartementet delegert til Fiskeridirektoratet. De generelle reglene for høsting av tare finnes i forskrift av 13. juli 1995 om høsting av tang og tare. Fiskeridirektoratet har delegert utarbeidelsen av forskriftsforslag til fylkeskommunene.

I forhold til den totale mengden stortare som vokser langs norskekysten utgjør den høstede mengden en liten del, kun ca. 0,3 pst. Det foregår ikke tarehøsting i store områder langs kysten, men i områder hvor det høstes er det lokale uttaket stort. Til sammenligning anslås det at ca. 40 pst. av tarebiomassen beites ned av kråkeboller, og ca. 10–15 pst. av tareplantene naturlig løsrives fra sjøbunnen hvert år som følge av strøm og bølger.

2.3.2 Tare dyrking i Norge

Det er en økende interesse for tare dyrking i Norge. De første tillatelsene til akvakultur av tare ble tildelt av Nærings- og fiskeridepartementet i 2014. Per 31. desember 2022 var det åpnet for tare dyrking i 105 områder med til sammen 539 tillatelser. Kapasiteten i de tildelte områdene er ikke fullt utnyttet. Ifølge Fiskeridirektoratet var det 23 aktive selskaper og 210 aktive tillatelser i 2022. Produksjonen var i 2022 på 246 tonn, primært sukkertare og butare. Dyrking av tang og tare er fortsatt på utviklingsstadiet og flaskehalsene er først og fremst knyttet til produktutvikling og marked.

Tare dyrking foregår i all hovedsak ved utsett av kimplanter på tauverk i anlegg i sjøen. Enkelte aktører har også utviklet egne spesielle strukturer som taren kan vokse på. Tang og tare er såkalte primærprodusenter som utnytter næringssaltene i kyst- og havstrømmene, og kan dermed dyrkes uten bruk av matjord, gjødsel, ferskvann, sprøytemidler eller antibiotika. Norge har store kyst- og havarealer som kan benyttes til dyrking. Taren som dyrkes i Norge i dag brukes først og fremst til humant konsum, fôr eller som føringrediens, men den har også en rekke andre interessante anvendelsesområder som kosmetikk, farmasøytiske produkter, biokjemikalier, bioenergi, mineraler, gjødsel og jordforbedringsmiddel.

Tare dyrking følger det samme regelverket som annen akvakultur når det gjelder klarering av sted for dyrking og tillatelse. Hovedregelen for klarering av en akvakulturlokalitet til tare dyrking er at kommunen har regulert det omsøkte området til akvakultur eller til et flerbruksområde som inkluderer akvakultur, og at de ulike sektormyndighetene må ha gitt positivt vedtak etter forurensningsloven, matloven og havne- og farvannsloven. I tillegg skal tiltaket vurderes opp mot generelle bestemmelser i naturmangfoldloven. Vannlevende planter (tang og tare) ble i 2018 tatt inn i tildelingsforskrift for andre arter enn laks, ørret og regnbueørret. Dette innebærer at søknader og lokalitetsklarering av akvakultur av tang og tare nå behandles av fylkeskommunen som for de fleste andre arter i akvakultur.

2.3.3 Mattrygghetsaspekter knyttet til tang og tare

Tang og tare er makroalger som deles inn i tre ulike typer alger; rødalger, grønnalger og brunalger. Tang er arter som særlig er knyttet til flo- og fjæresonen, mens tare vokser i dypere vann. Tang

og tare benytter seg av sollys (fotosyntese) og næringsstoffer i vannet for å vokse, uten at det er behov for gjødsel eller annen tilførsel av næring. Taren tar opp karbondioksid og nitrogen og tilfører oksygen, og bidrar til et bedre miljø i havet. Tang og tare har også spesielle egenskaper som fører til at de akkumulerer (samlar opp) stoffer som jod og tungmetaller fra sjøvann, uten at vannet i seg selv er forurenset. Noen arter kan inneholde spesielt mye jod, med høyest konsentrasjon i brunalgene (butare, fingertare, stortare, blæretang, sauetang, sukkertare). Fingertare inneholder også et høyt nivå av uorganisk arsen og er frarådet å spise av Mattilsynet.

Jod har et smalt trygt inntaksvindu, det vil si lite avstand mellom anbefalt inntak og øvre grense for inntak. Det finnes per dags dato ingen harmonisert eller enhetlig øvre grenseverdi i EU/EØS for jod i tang og tare. Noen land har nasjonale anbefalinger, og disse er svært forskjellige. Ut fra dagens kunnskap gis det ingen konkrete anbefalinger om hvor store mengder tang og tare det er trygt å spise med hensyn til jod. EUs vitenskapskomité for mat publiserte i 2002 en vurdering av anbefalt inntak per dag for gravide (175 µg) og for ammende (200 µg), som er noe høyere enn anbefalt inntak for voksne og barn fra 10 år (150 µg per dag). Inntak over 600 µg per dag kan ha negative helseeffekter og bør unngås, selv om det er individuelle forskjeller for hva som tåles.

Miljøgifter er kjemikalier som er giftige og lite nedbrytbare. Når slike kjemikalier slippes ut i naturen, kan de hope seg opp i dyr, mennesker og fisk gjennom mat og drikkevann. Miljøgifter deles inn i tungmetaller og andre grunnstoffer, og organiske miljøgifter som dioksin, polyklorerte bifenyler (PCB) og bromerte flammehemmere. Tungmetaller er en gruppe grunnstoffer med egenvekt >5g/cm³ og omfatter bly, kadmium, kvikksølv, nikkel, krom og sink. Det er fastsatt øvre grenseverdier for bly, kadmium og kvikksølv i visse næringsmidler og fôr – dette gjelder ikke for produkter av tang og tare.

Det er per i dag ikke noe spesifikt regelverk for tang og tare til bruk i mat i EU/EØS, men det pågår prosesser for å diskutere behovet for dette, særlig knyttet til håndtering av jod og metaller. Norge har spilt inn analysedata og Mattilsynet følger aktivt med på prosessene. Ny mat-regelverket kan komme til anvendelse hvis det er nye arter og produkter som man ønsker å ta i bruk. De viktigste artene i Norge er likevel ikke ny mat og kan selges uten søknad og godkjenning etter ny mat-regelverket.

Havforskningsinstituttet (HI) publiserte nylig en ny rapport med større datagrunnlag om tang og tare og innhold av jod og tungmetaller og annen risiko. Denne gir grunnlag for en mer detaljert evaluering av enkeltarter sammenliknet med tidligere rapporter. Rapporten peker på at innholdet av jod er høyest hos brunalgene, noe som samsvarer med tidligere rapporter. Sukkertare og butare er de to viktigste artene som dyrkes i Norge, og ingen av dem er blant artene med høyt innhold av uorganisk arsen. Variasjonen i konsentrasjon av uorganisk arsen er spesielt høy, både mellom og innenfor arter. Sukkertare og butare har middels høye konsentrasjoner av kadmium. Når det gjelder jodkonsentrasjoner er disse høyest hos sukkertare og middels hos butare. Kadmiumkonsentrasjoner er høyest i brunalge og rødalge, uten en adskilt gruppe arter med høyere nivåer enn resten slik det ble funnet for uorganisk arsen. Den populære sushi-tangen, nori, har relativt lave konsentrasjoner av jod. Rapporten viste at nivåene av bly er generelt lave, og det samme gjelder nivået av kvikksølv, samt at nivået av den toksiske formen metylkvikksølv ser ut til å være lavt. Det pågår flere forskningsprosjekter for å finne gode løsninger for å redusere innholdet av jod og metaller i næringsmidler fra tang og tare. Litteraturen har vist at ulike prosesseringsmetoder kan gi vesentlig reduksjon av særlig jod.

Per dags dato mangler det fortsatt en del kunnskap om tang og tare som mat. Man vet ennå ikke nok om hvilke prosesseringsteknikker som best kan redusere innhold av problematiske stoffer, men her pågår det mye forskning og utvikling i inn- og utland. Det foreligger ikke målinger på andelen tang og tare i kostholdet i den norske befolkningen eller i EU, men European Food Safety Authority (EFSA) vil levere en rapport til EU-kommisjonen hvor blant annet eksponering i kosthold er inkludert. Høsten 2022 publiserte FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) og Verdens helseorganisasjon (WHO) en status-rapport om mattrygghet i tang og tare. En nordisk rapport om samme tema er under publisering. Mattilsynet har deltatt i arbeidet med begge disse rapportene, og de er et godt grunnlag for Mattilsynets videre arbeid med å ferdigstille en nasjonal veileder til bruk for både tilsynet og næringen. Veilederen vil foreligge i 2023.

Arbeidet med å utvikle tang- og tarenæringen i større skala og legge til rette for økt eksport bør parallelt følges opp med at Mattilsynet fortsetter arbeidet med å utvikle regelverk og tilsyn for å ivareta grunnleggende krav til mattrygghet, blant annet ved å påvirke regelverksprosessene i EU og

Codex Alimentarius, samt fortsette dialogen med næringen.

2.4 Gjeldende rett

For å kunne eksportere fisk og fiskevarer, må eksportøren være registrert som eksportør av Sjømatrådet med hjemmel i fiskeeksportloven og forskrift om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer av 22. mars 1991 nr. 137 (fiskeeksportforskriften). I henhold til fiskeeksportloven § 3 kan eksport av fisk og fiskevarer bare foretas av virksomheter som er registrert i henhold til lovens bestemmelser. I fiskeeksportforskriftenes § 1 heter det at virksomheter som søker om å bli registrert, skal registreres dersom den årlige avgiften på 15 000 kroner til Sjømatrådet er betalt, jf. § 4 første ledd nr. 1. Dette er en enkel registreringsordning uten andre barrierer enn at årsavgift betales. Annet lovverk for å kunne eksportere fisk og fiskevarer, for eksempel med hjemmel i lov om matproduksjon og mattrygghet mv. av 19. desember 2003 nr. 124 (matloven), må også oppfylles.

Det er Tolletaten som krever inn avgiften ved eksport, jf. fiskeeksportforskriften § 6 sjette ledd, forskrift om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen av 5. september 2018 nr. 1320 § 1 fjerde ledd og forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport av 13. desember 2000 nr. 1253 § 3 første ledd. Per i dag omfatter fiskeeksportlovens virkeområde animalske arter, som fisk, krepsdyr, bløtdyr, pigguder og varer hvor disse er det eneste eller en vesentlig del av råstoffet. Tang og tare er vannlevende planter og ikke omfattet. Det svares derfor ikke eksportavgift ved eksport av tang og tare, og denne næringen kan ikke benytte seg av Sjømatrådets tjenester.

Avgiften på fiskeeksport fra Norge som innkreves i medhold av fiskeeksportloven, består av en markedsavgift som finansierer Sjømatrådets arbeid og en forskningsavgift som kanaliseres til FHF.

Eksportavgiften beregnes av eksportverdien (fob-verdien) av eksportert fisk og fiskevarer. Markedsavgiften som finansierer Sjømatrådets virksomhet er hjemlet i fiskeeksportforskriften § 4 første ledd nr. 1 og 2. Tilsvarende er FoU-avgiften hjemlet i forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport § 1. Den samlede avgiften samordnes og koordineres i forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport § 2. Det er den samlede eksportavgiften som er opplistet nedenfor. FoU-avgiften er på 0,3 pst. av eksportverdien, mens satsen på markedsavgiften

varierer mellom ulike kategorier fisk og fiskevarer og bearbeidingsgrad.

Per dags dato gjelder følgende samlede avgiftssatser som finansierer Sjømatrådet og FHF:

- a. 1,05 pst. for fisk, krepsdyr og bløtdyr som hører under tolltariffens posisjoner 03.01 til 03.08 og 16.05, med unntak av produkter nevnt i bokstav b, c og d.
- b. 0,6 pst. for laks og ørret som hører under tolltariffens posisjoner 03.01 til 03.05, med unntak av varer som omfattes av bokstav d.
- c. 0,8 pst. for sild, vassild, makrell, lodde, kolmule, taggmakrell (hestemakrell), øyepål og brisling, som hører under tolltariffens posisjoner 02.01 til 03.05, med unntak av varer som omfattes av bokstav d.
- d. 0,3 pst. av avgiftsgrunnlaget for varer som omfattes av tolltariffens posisjon 03.09, 15.04 og 16.04, underposisjon 0511.91 samt varenummer 15.16.1012, 15.15.1020, 16.03.0020, 23.01.2010 og 23.01.2090.

Bokstavene a-c ovenfor omfatter både markedsavgift og FoU-avgift, mens bokstav d bare omfatter FoU-avgift.

2.5 Høringen

Departementet sendte forslag til endringer i fiskeeksportloven på offentlig høring 8. august 2022. Høringsfrist var 8. november 2022.

Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Finansdepartementet
 Justis- og beredskapsdepartementet
 Klima- og miljødepartementet
 Kommunal- og distriktsdepartementet
 Landbruks- og matdepartementet
 Utenriksdepartementet
 Fiskeridirektoratet
 Havforskningsinstituttet
 Mattilsynet
 Tolletaten
 Sametinget
 Fiskeri- og havbruksnæringens forsknings-
 finansiering AS
 Innovasjon Norge
 Norges sjømatråd AS
 Landsorganisasjonen i Norge (LO)
 Norges Fiskarlag
 Norges Kystfiskarlag
 Norsk Nærings- og Nytelsesmiddel-
 arbeiderforbund
 Norsk Villfisk

Norwegian Seaweed Association
 Pelagisk Forening
 Sjømatbedriftene
 Sjømat Norge
 Sjøsamisk fangst- og fiskerierorganisasjon

Det kom inn 20 hørings svar. Følgende instanser hadde realitetsmerknader til forslaget:

Fiskeridirektoratet
 Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO)
 Tolletaten
 Akvaplan-niva AS
 Fiskeri- og havbruksnæringens forsknings-
 finansiering AS
 Havforskningsinstituttet
 Kelpinor AS
 Norges sjømatråd AS
 Bellona
 DuPont Nutrition Norge AS
 Fiskebåt
 Lofothval AS
 NOAH – for dyrs rettigheter
 Norsk Fjordsalat AS
 Norsk Villfisk
 Norwegian Seaweed Association AS
 Sjømatbedriftene
 Sjømat Norge

Disse høringsinstansene uttalte at de ikke har merknader:

Justis- og beredskapsdepartementet
 Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeider-
 forbund

3 Forslaget om endringer i fiskeeksportloven

3.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet at fiskeeksportlovens virkeområde skulle gjøres gjeldende for sjømat til humant konsum, samt at det kun kreves inn eksportavgift for sjømat til humant konsum. En slik endring ville ført til endringer som ikke var departementets intensjon, se mer om dette under departementets vurderinger nedenfor. Departementet foreslo også å omgjøre fiskeeksportlovens definerte virkeområde til å omhandle «sjømat» i stedet for det i dag gjeldende «fisk og fiskevarer». Dette for å innlemme makroalger, som et ikke-animalsk produkt i den naturlige språklige forståelsen av lovens virkeområde. I

høringsnotatet ble det også foreslått å endre navnet til fiskeeksportloven til «sjømatloven». Videre foreslo departementet å gjennomgående endre begrepet «fisk og fiskevarer» til «sjømat» i forskrifter, samt å ta inn eksportavgift for makroalger gjennom tolltariffens posisjon 12.12 i fiskeeksportforskriften, forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport og forskrift om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen.

3.2 Høringsinstansenes syn

Det er mottatt 20 høringsinnspill, hvorav to ikke hadde merknader. I hovedsak er høringsinnspillene positive til å innlemme makroalger i Sjømatrådets og FHF's arbeidsområder, men det har kommet flere innspill til den tekniske gjennomføringen av dette. En av høringsinstansene er negative til å bli ilagt eksportavgiften. 10 av høringsinstansene fraråder å begrense fiskeeksportlovens virkeområde til «sjømat til humant konsum», slik departementet har foreslått. Fire av høringsinstansene påpeker at fiskeeksportlovens vilkår om at varer kun innbefattes i lovens virkeområde dersom de opplistede artene er «det eneste eller en vesentlig del av råstoffet» i varen, ikke passer for makroalger.

Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) kommenterer at deres styre støtter forslaget om å inkludere makroalger i virksomhetsgrunnlaget for Sjømatrådet og FHF. De advarer mot å avgrense hjemmelsgrunnlaget til makroalger til humant konsum og at en slik avgrensning skal gjelde for alle arter som faller inn under lovens virkeområde. En avgrensning av anvendelsesområdet for forskningsavgiften til makroalger til humant konsum, vil innebære at anvendelsesområder som fôr, fôringrediens og deler av industriell helseproduksjon ikke dekkes av endringen. Dette er områder hvor det kan forventes betydelig industriell utvikling de nærmeste årene, og derfor vil bli et økt behov for forskning. Videre advarer FHF om at en begrensning av anvendelsesområdet for fiskeeksportloven til å gjelde humant konsum etter deres vurdering vil innebære at områder som i dag bidrar med midler gjennom forskningsavgiften, vil falle utenfor FHF's fremtidige virkeområde.

Norwegian Seaweed Association AS (NSA) innleder sine merknader med at de er fornøyde med forslaget om å inkludere makroalger i virkeområdet til fiskeeksportloven. Dette vil gi makroalgenæringen tilgang til Sjømatrådets kompetanse. Videre går de bort fra sitt tidligere forslag om å begrense virkeområdet til sjømat til humant

konsum, og viser til at det er uheldig å utelukke råvarer med flere anvendelser fra forskningsavgiften. I tillegg påpekes det at lovens definerte virkeområde gjelder for varer der angitte arter er eneste eller en vesentlig del av råstoffet. For makroalger vil en vesentlig del kunne være fra 1 pst. og oppover, avhengig av hvordan produktet oppfattes og markedsføres. Makroalger har sterk smak, høyt mineralinnhold og innhold av jod, og dette vil kunne begrense innhold av makroalger i ferdige produkter. Makroalgers spesielle egenskaper sammenlignes med sitron i limonade eller trøffel i snacks.

Norges sjømatråd støtter forslaget om å inkludere makroalger i virksomhetsgrunnlaget for Sjømatrådet og FHF. Imidlertid påpekes det at forslaget om at alle arter og produkter skal være til humant konsum er en presisering som ikke vil endre noe vesentlig for Sjømatrådets virke, da de i dag i hovedsak jobber med sjømat til humant konsum. På den annen side kan dette føre til bortfall av inntekter for FHF. Videre kommenterer Sjømatrådet at endelig budsjett for deres virksomhet fastsettes av styret, samt at markedsprioriteringer og budsjetter for den enkelte bransje også blir vurdert i markedsgruppene. Det er derfor ikke et én-til-én-forhold i praksis mellom innbetalt markedsavgift og hvor mye midler som Sjømatrådet benytter for markedsføring av ulike produkter. Sjømatrådet påpeker at dersom føringene i høringsnotatet tolkes på strengeste måte, så vil dette gi svært begrensede midler til markedsføring av makroalgenæringens produkter i en startfase. Sjømatrådet anbefaler at de fortsetter med nåværende praksis knyttet til fastsettelse av budsjetter. Til slutt påpeker Sjømatrådet at hva som er en vesentlig del av råstoffet bør vurderes nærmere for tang og tare. Det kan i så måte bli nødvendig med en oppdatering av Sjømatrådets egne retningslinjer for hvilke produkter som kan benytte varemerket «Seafood from Norway» og som markedsføres som norsk sjømat. Tang og tare kan ha sterk smak, og et høyt innhold av mineraler og jod som vil kunne begrense innhold av tang og tare i enkelte produkter.

Tolletaten informerer i høringsinnspillet om at de i høringsperioden har fått informasjon om at det ikke er departementets intensjon å begrense avgiftsplikten for arter og produkter som i dag er avgiftspliktige, og at begrensningene til «humant konsum» derfor ikke vil bli foreslått tatt inn i fiskeeksportloven eller forskriftene. Tolletaten har ingen øvrige merknader til forslagene om utvidelse av fiskeeksportlovens virkeområde eller språklige endringer knyttet til sjømat-begrepet.

Sjømat Norge støtter forslaget om navneendring for fiskeeksportloven med tilhørende forskrifter. De støtter også departementets intensjon om å innlemme makroalger til humant konsum i Sjømatrådets virkeområde. De nevner at departementets forslag til ordlyd med et humankonsumkrav for alle arter og produkter kan ha utilsiktede konsekvenser. Sjømat Norge anbefaler å løse avgrensningen for makroalger på en annen måte. De stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig med samme avgrensning for hvilke makroalger som skal inngå i Sjømatrådets og FHF's portefølje. Sjømat Norge kommer med samme advarsel i forbindelse med foreslåtte endringer i fiskeeksportforskriften § 4 første ledd nr. 2, da det kan gi utilsiktede konsekvenser å innta generelle krav i ordlyden som ikke er knyttet til en spesifikk vare. Til slutt støtter de det foreslåtte nivået på samlet eksportavgift for makroalger.

Sjømatbedriftene støtter at det svares eksportavgift for eksport av tang og tare til humant konsum, mens det for andre sektorer er uendrede rammebetingelser. Sjømatbedriftene er enige med departementet i at sjømatnæringen er viktig for Norge, og at det som et ledd i dette legges til rette for mer kunnskap og næringsaktivitet knyttet til tang og tare og nye marine ressurser.

Bellona stiller seg positiv til forslaget om endringer i virkeområdet til fiskeeksportloven med tilhørende forskrifter. De mener at makroalgenæringen har potensial til å bidra med betydelig industriutvikling, verdiskaping og sysselsetting i Norge, som leverandør av produkter med lavt miljø- og klimafotavtrykk, uten bruk av matjord, gjødsel eller ferskvann i vekstfasen. Makroalger anses som en potensielt gradvis viktigere biomassekilde i den grønne omstillingen, som kan erstatte fossilbaserte materialer og drivstoff, eller teknologi til fjerning og permanent lagring av atmosfæriske klimagasser. *Bellona* støtter merknadene fra NSA og FHF og ber også om at formuleringene om makroalger til humant konsum og vesentlig del av råstoffet revurderes.

Norsk Villfisk (en sammenslutning av fiske-salgslagene) er positiv til de foreslåtte endringene. De mener at tang- og tarenæringen på sikt kan gi et større bidrag til den samlede verdiskapingen i marin sektor. Salgslagene er godt forberedt på å håndtere førstehåndsomsetningen også når flere aktører blir involvert og det blir snakk om større volum ettersom næringen utvikler seg.

Fiskeridirektoratet mener at det er positivt at tang- og tarenæringen får mulighet til å benytte seg av Sjømatrådets tjenester, og støtter de foreslåtte endringene i lov og forskrifter.

Kelpinor stiller seg positiv til forslaget om endring i virkeområdet til fiskeeksportloven og eksportavgiften. De viser imidlertid til hørings-svar fra NSA, Bellona og FHF og deres merknader om revurdering av formuleringene under § 1 om «makroalger til humant konsum» og «vesentlig del av råstoffet».

Akvaplan-niva AS støtter forslagene i høringen, men advarer mot å avgrense fiskeeksportloven til å omhandle sjømat til humant konsum. I tillegg kommenterer de at vilkåret om at et produkt må inneha «det eneste eller vesentlig del av råstoffet» er lite egnet for tang og tare. Det bes om at tang og tare ikke inkluderes i dette vilkåret, samt at det klargjøres hva som menes med en vesentlig del av råstoffet for alger. Denne andelen bør settes lavt. Til sist oppfordrer de regjeringen til å sette av økte midler til forskning innen makroalgenæringen.

NOAH – for dyrs rettigheter oppfordrer til at den norske havbruksnæringen må satse på marin planteproduksjon av tang og tare, som har et enormt, lite utforsket markedspotensial, heller enn oppdrett. Tang og tare er mer bærekraftig og forurenser ikke, og næringen bør få hjelp til å vokse. Det er nødvendig for videre vekst at næringen inkluderes i Sjømatrådets markedsarbeid. *NOAH* stiller i tillegg spørsmål ved fiskevelferd og oppdrett. De synes derfor å være positive til de foreslåtte endringene.

To av høringsinstansene ber om avgrensninger i hvilke produkter og mengder av produkter som innbefattes i eksportavgiften for tang og tare:

Norsk Fjordsalat AS foreslår at det legges et fritak for eksportavgiften og årsgebyret til Sjømatrådet dersom en virksomhet ikke eksporterer mer enn 1 tonn makroalger i våtvekt per år. De uttaler at de ikke har behov for hjelp fra Sjømatrådet og sannsynligvis vil flytte produksjonen ut av Norge dersom de blir tvunget til å betale eksportavgift.

DuPont Nutrition Norge (IFF) uttaler at det er positivt at tang og tare inkluderes i fiskeeksportlovens virkeområde. De ber likevel om at lovens virkeområde kun skal omfatte eksport av tang og tare knyttet til humant konsum i rå eller tilberedt form, ikke alle bi- og prosesserte produkter (slik som alginat – brukes i 600 produkter til mat, farmasi og industri) fremstilt av sjøorganismer som ikke havner under tolltariffens posisjoner nevnt i høringsnotatet. Dette gjelder både for avgifter og Sjømatrådets arbeid.

To av høringsinstansene ønsker et utvidet virkeområde for fiskeeksportloven til å omfatte

mer enn loven innbefatter og departementet foreslår i sitt høringsnotat:

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) er positiv til lovendringen, og påpeker at primærproduksjon er lite utviklet innen akvakultur i Norge. Imidlertid uttales at det er uheldig å ekskludere eksport av marine bioressurser som ikke omsettes direkte til humankonsum. NIBIO mener at alle marine bioressurser er like viktige å inkludere, da produksjon betinger lønnsomme verdikjeder og at et fokus på humant konsum kan virke konkurransevridende og ekskludere gryende næringer. Videre kommenterer de at det ikke er relevant å vurdere andelen av marint råstoff i produkter som eksporteres. Biprodukter bør falle innunder samme ordning. NIBIO foreslår at alle biomarine ressurser omfattes av fiskeeksportloven.

Havforskningsinstituttet advarer mot å definere sjømat som kun arter og produkter til humant konsum. De mener at en slik definisjon vil avgrense betydningen av sjømat og kan utelukke andre organismer som kan brukes til humant konsum. Havforskningsinstituttet foreslår å bruke definisjonen marine ressurser fra havressursloven § 3, som omfatter alle levende organismer i sjøen, på eller under havbunnen. De mener videre at det må forskes mer på mattrygghet rundt konsum av tang og tare, jf. Mattilsynets anbefalinger om et moderat inntak.

Videre ønsker to av høringsinstansene at hval skal innbefattes i fiskeeksportlovens virkeområde:

Fiskebåt har ingen innvendinger mot departementets forslag, men forutsetter at en ny sjømat-eksportlov skal omfatte all sjømat. De mener at sjøpattedyromsetningen har potensial til å vokse, og viser til at under halvparten av kvoten tas årlig. Norske fartøy eksporterte hvalkjøtt i 2021 for 13 mill. kroner. Hvalnæringen har store problemer på markedssiden, og kompetansen til Sjømatrådet vil kunne bidra positivt for næringen. Eksporten av norsk hval går utelukkende til Japan, som også selv fanger hval, og det er derfor liten grunn til å tro at det vil komme ytterligere reaksjoner mot norsk hvalfangst, eller at andre norske fiskerier vil få problemer dersom Sjømatrådet også får ansvar for sjøpattedyr.

Lofothval AS mener at en endring av virkeområdet til fiskeeksportloven må inkludere hvalprodukter. Dersom hval ikke inkluderes i loven, mener Lofothval at navnet på loven må forbli fiskeeksportloven og ikke endres til sjømatloven. Dette fordi hval er sjømat, og at å endre navnet uten å inkludere hval, vil innebære å lovfeste ekskludering og diskriminering av hvalnæringen. De uttaler at de samme argumentene som fremsettes for å

innlemme tang og tare, i det alt vesentligste også gjelder for hvalprodukter. Hvalnæringen trenger kompetansen og kunnskapen som Norges sjømatråd besitter, og er ikke i stand til å bygge opp tilsvarende kunnskapsgrunnlag på egenhånd. Eksportverdien av hval er moderat, men større enn for tang og tare. Sjømatrådet utfører et omfattende arbeid på det norske markedet, og dette vil kunne være viktig for hvalnæringen, da det meste av hvalproduktene omsettes innenlands.

3.3 Departementets vurderinger

3.3.1 Innledende merknader

Høringsrunden har vist at det er grunnlag for å innlemme makroalger i fiskeeksportlovens virkeområde. Det er likevel behov for visse justeringer i forslaget om lovendring når det gjelder begrensningene i lovens virkeområde, samt tittelen på loven.

Departementet understreker at det ikke foreligger noen intensjon om å endre gjeldende rett for de artene som allerede er regulert i fiskeeksportloven med tilhørende forskrifter. Det som drøftes i det følgende, er derfor kun de lovtekniske og praktiske detaljene i forbindelse med innlemmelse av tang og tare i fiskeeksportlovens virkeområde. Nødvendige endringer i fiskeeksportforskriften, forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport og forskrift om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen omtales bare overordnet, da disse ikke skal fremlegges for Stortinget.

3.3.2 Makroalger til humant konsum

I departementets endringsforslag til fiskeeksportloven ble det foreslått å sette inn en avgrensning til at «alle arter og produkter skal være til humant konsum» i lovens § 1 annet ledd. Flere høringsinnspill har fremsatt motforestillinger mot en slik avgrensning. FHF har i sitt høringsinnspill gjort departementet oppmerksom på at en generell avgrensning til humant konsum vil redusere avgiftsinngangen til forskningsfinansiering sammenlignet med dagens ordning. Forslaget om å innføre en generell avgrensning til humant konsum i fiskeeksportlovens virkeområde følges ikke av grunnene angitt i flere av høringsinnspillene. I så måte har departementet også sett hen Ot.prp. nr. 32 (1999–2000) punkt 4, hvor det stadfestes at ordningen med FoU-avgift skal «omfatte næringsrettet FoU, herunder også tiltak for å forbedre næringens miljøtilpasning, med

hovedvekt på forskning», samt at «styret skal ha størst mulig frihetsgrad til å definere bruksområdet for midlene innenfor den foreslåtte formålsparagraf». Under gjeldende rett innkreves FoU-avgift for flere produkter enn det kreves markedsavgift for, jf. forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport § 2 første ledd bokstav d. Videreføring av gjeldende rett er dermed i overensstemmelse med det allerede etablerte skillet mellom avgiftsinngang til FHF og Sjømatrådet som angis i fiskeeksportloven med tilhørende forskrifter.

På den annen side, vurderer departementet det slik at det for Sjømatrådets vedkommende er makroalger til humant konsum det skal innkreves markedsavgift for. Dette er i henhold til Sjømatrådets generelle retningslinjer og gjeldende praksis. I Sjømatrådets høringsinnspill uttales at «...for Sjømatrådet, som i all hovedsak har jobbet med sjømat til humant konsum er dette en presisering som ikke vil endre noe vesentlig for Sjømatrådets virke i dag». Hvorvidt fiskeeksportlovens virkeområde avgrenses til humant konsum har dermed ikke innvirkning på hvilke produkter som vil markedsføres av Sjømatrådet. Det faller naturlig innenfor forskriftsverket og vedtektene for Sjømatrådet at det er sjømat til humant konsum som skal markedsføres.

Den nærmere reguleringen av hvilke varer som det skal kreves henholdsvis markedsavgift og FoU-avgift for, vil foretas av departementet i forskrifts form ved å vise til tolltariffens posisjoner eller varenummer.

3.3.3 *Endret tittel og virkeområde for fiskeeksportloven*

Departementet foreslo i høringsnotatet å endre lovens tittel fra «lov om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer» til «lov om regulering av eksporten av sjømat», med tilsvarende navneendringer for lovens tilhørende forskrifter. Sjømat Norge og flere andre høringsinnspill har støttet en slik navneendring, som fra departementets side var ment å finne et bedre tilpasset begrep som etter naturlig språklig forståelse vil kunne innbefatte makroalger. Etter en nøye vurdering går departementet likevel bort fra forslaget om å endre loven og tilhørende forskrifter til å inkludere begrepet «sjømat» i lovens tittel. Det er fortsatt departementets oppfatning at det eksisterende begrepet «fisk og fiskevarer» ikke omfatter makroalger, som er en vannlevende plante, og dermed et ikke-animalsk produkt. Departementet har derfor vurdert alternative måter å utvide ordly-

den i fiskeeksportlovens virkeområde i lovens § 1 første ledd første punktum. Departementet har i sin vurdering av alternativ begrepsbruk sett hen til § 2 første ledd første punktum i lov om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen av 7. juli 2000 nr. 68, som refererer til «fisk og fiskevarer eller andre marine ressurser». I forarbeidene til denne loven, Ot.prp. nr. 32 (1999–2000) punkt 6, stadfestes det at «i første omgang tar departementet sikte på at avgiften skal omfatte de samme produktområder som dekkes av fiskeeksportloven». De to lovene er således knyttet sammen. Imidlertid er definisjonen av «marine ressurser» videre enn det som favnes av «fisk og fiskevarer», da marine ressurser i samme punkt defineres som «fisk, krepsdyr, bløtdyr, pigghuder, sjøpattedyr, marine planter og industriprodukter basert på marint råstoff». Departementet har derfor valgt en mellomløsning og foreslår å utvide fiskeeksportlovens § 1 til å gjelde for «fisk, fiskevarer og marine produkter».

Det er altså valgt å ikke benytte samme begrep som i lov om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen, selv om det er hentet inspirasjon fra denne. Fiskeeksportlovens § 1 annet ledd tredje punktum vil etter forslaget lyde «departementet avgjør i tvilstilfeller hva som skal anses som fisk, fiskevarer og marine produkter etter loven». Departementet har derfor myndighet til å avgjøre hva som skal innbefattes i kategorien «marine produkter». Det vil i en slik vurdering måtte ses hen til opplistingen av arter i fiskeeksportlovens § 1 annet ledd første punktum og vurderes hvilke produkter som faller inn under de ulike opplistede artene. Departementet foreslår derfor å tilføye «marine produkter» til lovens navn og angitte virkeområde.

3.3.4 *Vilkåret om at varer faller innunder fiskeeksportlovens virkeområde dersom de opplistede artene er «eneste eller en vesentlig del av råstoffet»*

Norwegian Seaweed Association AS, Akvaplan-niva AS og Kelpinor kom med innvendinger mot det eksisterende vilkåret om at de artene som er listet opp i fiskeeksportlovens § 1 annet ledd annet punktum må være «eneste eller en vesentlig del av råstoffet» i en vare for at de skal falle inn under fiskeeksportlovens virkeområde, og mente at vilkåret ikke egner seg for makroalger. Departementet har vurdert disse innspillene, men har konkludert med at det ikke er behov for å endre denne formuleringen i fiskeeksportlovens virkeområde.

Det vurderes at nevnte bestemmelse er hensiktsmessig å opprettholde fordi det i det alt vesentlige er fisk og fiskeprodukter som utgjør eksportverdien av fisk, fiskevarer og marine produkter. Produksjon og eksport av makroalger er i dag begrenset, men vil likevel med sannsynlighet øke i fremtiden. Avgrensningen som er gjort av hensyn til fiskeeksporten, bidrar til almen forståelse av at produktene som kan markedsføres av Sjømatrådet, ikke skal inneholde for store andeler av andre ingredienser enn fisk. Begrepet «vesentlig» anses å gi rom for skjønnsmessige avveininger i lys av utvikling i sjømatsektoren. Departementet mener at det er behov for fleksibilitet i lovverket på dette punktet, slik at Sjømatrådet og departementet kan foreta avveininger om hva som innbefattes i begrepet «vesentlig». Det vurderes som nødvendig at det i hovedsak er produkter som møter en viss innholdsmessig standard som inkluderes i lovens virkeområde. Imidlertid vil innholdet av makroalger i produktene som skal kunne markedsføres av Sjømatrådet kunne være lavere enn det som anses naturlig for fisk og fiskevarer. Det vurderes derfor at begrepet «vesentlig del av råstoffet» kan være lavere for slike produkter enn for fisk og fiskevarer for å tilfredsstille lovens krav. Dette fordi en lavere innholdsmessig andel makroalger vil kunne dominere produktet mer enn en lav andel fisk og fiskevarer i sjømatprodukter.

Selv om en overordnet avgrensning opprettholdes i loven, vil forskriftsverket gjennom listing av varenummer i tolltariffen angi konkret hvilke varer av makroalger det skal innkreves hhv. markedsavgift og FoU-avgift for. Det vurderes ikke som hensiktsmessig å regulere grenser for innhold av makroalger (tang og tare) i lovs form, da det sannsynligvis vil være behov for justeringer av grensene ettersom produkter utvikles.

Etter dagens praksis utarbeider Sjømatrådet egne retningslinjer for hvilke varer som kan benytte varemerket «Seafood from Norway», basert på lovens avgrensning om vesentlighet. Sjømatrådet har her en viss grad av frihet til å avgjøre hva som er en vesentlig del av råstoffet for ulike varer. Sjømatrådet har opplyst at det vil legges vekt på hvilke produkter som oppfattes som tang og tare av forbrukere. Departementet mener at slike vurderinger er relevante for hvordan vilkåret om vesentlighet skal forstås. I tvilstilfeller vil departementet fremdeles være avgjørelsesmyndighet, jf. fiskeeksportloven § 1 annet ledd tredje punktum.

Tittelen «fiskeeksportloven» er en kjent og mye brukt korttittel på loven, men er ikke offisiell. Departementet foreslår at «fiskeeksportloven» blir gjort til offisiell korttittel.

3.3.5 Unntak fra registreringsplikten for makroalger

Norsk Fjordsalat AS kom med forslag om at det bør innføres unntak fra registreringsplikten for bedrifter som eksporterer mindre enn 1 tonn makroalger i våtvekt per år. Det finnes hjemmel for unntak fra registreringsplikten i fiskeeksportforskriften § 1 første ledd tredje punktum. Etter departementets syn gir dette tilstrekkelig hjemmel for at Sjømatrådet kan innvilge eventuelle unntak fra registreringsplikten.

3.3.6 Departementets endringsforslag

Departementet foreslår å endre fiskeeksportloven § 1 til å lyde (endringer er markert i kursiv):

§ 1 Lovens virkeområde

Loven gjelder eksport av fisk, fiskevarer og marine produkter, herunder reeksport og direkte levering til utlandet eller til utenlandsk fartøy fra norsk fiskefartøy.

Med fisk, fiskevarer og marine produkter menes alle arter fisk, krepsdyr, bløtdyr, pigghuder og makroalger, samt varer der disse artene er det eneste eller en vesentlig del av råstoffet. Loven gjelder også fisk, fiskevarer og marine produkter av utenlandsk opprinnelse. Departementet avgjør i tvilstilfeller hva som skal anses som fisk, fiskevarer og marine produkter etter loven.

Fiskeeksportlovens virkeområde foreslås utvidet ved å inkludere makroalger i opplistingen av arter som faller innunder loven. I tillegg foreslås at den overordnede beskrivelsen av fiskeeksportlovens virkeområde utvides med begrepet «marine produkter», slik at makroalger som et ikke-animalsk produkt inkluderes i denne overordnede beskrivelsen. Videre foreslår departementet å endre fiskeeksportlovens tittel til «lov om regulering av eksporten av fisk, fiskevarer og marine produkter», samt å gjøre «fiskeeksportloven» til offisiell korttittel. Der uttrykket «fisk og fiskevarer» benyttes i loven for øvrig, foreslås dette gjennomgående endret til «fisk, fiskevarer og marine produkter». Det samme vil bli foreslått der uttrykket er brukt i forskrifter til loven.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene innebærer at det skal svares eksportavgift (både markedsavgift og FoU-avgift) for eksport av tang og tare til utlandet, mens det for andre sektorer er uendrede rammebetingelser. Avgiftsnivået reguleres i forskriftsverket. Endring av fiskeeksportloven får ikke særskilte økonomiske eller administrative konsekvenser.

5 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til endring av lovens tittel

Tittelen endres slik at det reflekteres at lovens virkeområde utvides til å gjelde for «marine produkter». I tillegg gjøres «fiskeeksportloven» til offisiell korttittel.

Til endringen i fiskeeksportloven § 1

Første ledd første punktum endres slik at beskrivelsen av rammene for lovens virkeområde utvides til å gjelde for «marine produkter», i tillegg til fisk og fiskevarer. Departementets oppfatning er at det eksisterende begrepet «fisk og fiskevarer» ikke omfatter makroalger. Utvidelsen av ordlyden med «marine produkter» innebærer at makroalger kan omfattes.

Annet ledd første punktum endres tilsvarende, samt endres slik at oppstillingen av arter som omfattes av lovens virkeområde utvides til å inkludere «makroalger». Når makroalger inntas i oppstillingen av arter som dekkes av lovens virkeområde, så medfører dette at lovens øvrige bestemmelser omfatter makroalger. Makroalger vil derfor

kunne inkluderes i lovens tilhørende forskrifter, noe som medfører at det vil kunne innkreves eksportavgift (markedsavgift og FoU-avgift) for eksport av makroalger. På bakgrunn av innbetalt markedsavgift og FoU-avgift, vil makroalger inngå i arbeidsområdet til henholdsvis Sjømatrådet og FHF. I tillegg gjøres det språklige forbedringer.

Annet ledd annet punktum endres ved å legge «marine produkter» til begrepet «fisk og fiskevarer».

Annet ledd tredje punktum endres tilsvarende, samt at det gjøres språklige forbedringer.

Til endringen i fiskeeksportloven § 3

Første ledd endres ved å legge «marine produkter» til begrepet «fisk og fiskevarer», samt at det gjøres språklige forbedringer.

Annet ledd endres tilsvarende.

Til endringen i fiskeeksportloven § 4

Første ledd endres ved å legge «marine produkter» til begrepet «fisk og fiskevarer», samt at det gjøres språklige forbedringer.

Til endringen i fiskeeksportloven § 5

Overskriften endres for å rette opp en skrivefeil.

Første ledd endres ved å legge «marine produkter» til begrepet «fisk og fiskevarer», samt at det gjøres språklige forbedringer.

Til endringen i fiskeeksportloven § 7

Første ledd endres ved å legge «marine produkter» til begrepet «fisk og fiskevarer», samt at det gjøres språklige forbedringer.

Nærings- og fiskeridepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i lov om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer (utvidelse av lovens virkeområde).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer (utvidelse av lovens virkeområde) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i lov om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer (utvidelse av lovens virkeområde)

I

I lov 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om regulering av eksporten av fisk, fiskevarer og marine produkter (fiskeeksportloven)

§ 1 første og annet ledd skal lyde:

Loven gjelder eksport av fisk, *fiskevarer og marine produkter*, herunder reeksport og direkte levering til utlandet eller til utenlandsk fartøy fra norsk fiskefartøy.

Med fisk, *fiskevarer og marine produkter* menes alle arter fisk, krepsdyr, bløtdyr, pigghuder og *makroalger*, samt varer der disse artene er det eneste eller en vesentlig del av råstoffet. Loven gjelder også fisk, *fiskevarer og marine produkter* av utenlandsk opprinnelse. Departementet avgjør i *tvilstilfeller* hva som skal anses som fisk, *fiskevarer og marine produkter* etter loven.

§ 3 første ledd første og andre punktum skal lyde:

Eksport av fisk, *fiskevarer og marine produkter* kan bare foretas av eksportører som er registrert i henhold til lovens bestemmelser. Departementet *gir forskrift om* registreringsordningen, blant annet om unntak fra kravet om registrering.

§ 3 annet ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om at* Sjømatrådet *får* fullmakt til å forvalte registreringsordningen og føre register over eksportører som etter loven har rett til å eksportere fisk, *fiskevarer og marine produkter*.

§ 4 første ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om* at forhandlinger om og gjennomføring av salg av bestemte *typer eller arter av fisk, fiskevarer og marine produkter* til nærmere bestemte utenlandske markeder bare skal kunne foretas av ett eller flere salgforetak med begrenset ansvar (sentralisert salg).

§ 5 overskriften skal lyde:

Salgsvilkår og minsteeksportpriser mv.

§ 5 første ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om* at salg til utlandet av fisk, *fiskevarer og marine produkter* bare kan finne sted på nærmere bestemte salgsvilkår. *I forskrift etter første punktum* kan det også fastsettes minsteeksportpriser og, ved ekstraordinære markedsforhold, andre tiltak av midlertidig karakter for bestemte varer til bestemte markeder, når dette skjer av hensyn til internasjonale avtaler.

§ 7 første ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om* kontroll med at eksporten av fisk, *fiskevarer og marine produkter* skjer i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne *loven*.

II

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer.

